

Nro. 43.

A' FELS. R. CSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Költ Bétsben, Pénteken Májusnak 28 dik napján

1802-ik esztendőben.

BCU Cluj Central University Library Cluj

Frantzia Respublika:

A' Brüsselből és Straszburból jött tudósítók szerént, már meg nyitítottak ezen városokban és Préfektusok és Polgármesterek Cancellariájikban a' laistromok ezen kérdessel: hogy *Napoleon Bonaparte*, Konzúl légyen egész életében?

Minekélötte a' Megtartó Tanácsban a' vok-sok többsége által ez a' *Senatus Consultum*, hogy *Bonaparte* még egy új tíz esztendőre Konzúlnak hagyattalsék, meg határozottatott volna, abban is fenn forgott ez a' kérdés, hogy már egy úttal ne marasztalák se' meg egész életére a' Konzúlságban? — hanem a' dolognak meg fontolására egy

U u

Kommissió neveztetvén ki, 's ezen Kommissiónak Sieyes lévén az előlülője, ő tette ezt az ellenve-
tést, hogy a' Konstitúzió nem adott hatalmat a'
Megtartó Tanátsnak arra, hogy a' Konzult egész
életére meg maraszthassa, hanem tsak arra, hogy
ismét meg ismét valószthassa.

Azon napokban, midőn a' Megtartó Tanáts-
ban ez a' kérdés forgott fenn, hogy az Első Kon-
zúlhoz mitsoda módon lehessen a' nemzeti hálá-
datosságot az ő sok érdemeiért illendő képpen meg-
mutatni, egy irás terjedett el Párisban és a' Fr.
újságlevelekben, oly meg jegyzéssel hogy azt
egy Frantzia polgár írta volna a' Megtartó Ta-
nátsnak egy tagjához; a' mely irásban a' követ-
kező főbb kifejezések fordultak elő:

„A' Megtartó Tanáts azt kérdezi tőletek,
hogy a' nemzeti háládatosságot mi némű fényes
zálog által mutathajjátok meg az Első Konzúl-
hoz? — Mit akartok néki ajánlani? Talám ha-
talmának nevedését? Ezen tekintetben nem
völt néki fogyatkozása, ha abból itélünk, a' mit
tselekedett. Nagyobb fényességet, és pompát-e?
Ki közelíthet ő hozzá, hogy tiszteletére fel ne in-
dújon, és ki veheti tsak eszibe is azt, a' mi kö-
rülette van, tudván, hogy ő maga kítsoda? Kis-
sebb-e' ő a' sátor, mint a' kárpit alatt, vagy
katona ruhában, mint az aranyos palástban?
Talám tisztelet-sételeket akartok néki rendelni?
de melyik fő hatalom lehet közöttek az, a' ki
valamely tisztelet-sételt határozhatna annak, a'
kit a' nemzet rendelt ki a' végre, hogy e'-félüket
osztogasson, és a' kinek kezéből valami e'-félüket
venni minden ditsőségnek tartja. Emlékeztető
osztópokat akartok-e' néki rendelni? Ki hajtja
végre rendeléseiket? Ő maga leszen az, a' ki ol-
kézítetteti, a' mit néki rendeltek. De külömben
is, hol lehet di-sőffégebb emlékeztető osztóp
annál, a' melly az ő tulajdon munkája, t. i. a'
közönféges boldogság? Nintsen szebb magasztaló

beszéd, mint a' nevezetes tselekedeteknek a' histo-
riákban leendő megirattatások. Senatorok! az
idő az, a' miben a' nagy embereknek fogyatko-
zások szokott lenni, a' mely miatt véghez nem
vihetnek mindent, a' mire ki terjeszkedni és a'
mit véghez vinni külömben módjok volna. A'
nagy elme, az emberi életnek rövid határai kö-
zött fogva tartatván, alig van annyi ideje, hogy
gondolatait bizonyos trétra függeszthesse, az előt-
te álló akadályokat el hárihassa, és meg vehesse
fundamentomát azon épületnek, a' melly által
az ő intézeteinek élet és örökkévalóság adódhat-
na. A' ti, természetnél fősvényebb politikátok,
önnön ellenféteket, lenne még is az, a' melly
tíz vagy húsz esztendőök közzé akarná szorítani
azokat a' projektomokat, a' mellyeknek, úgy le-
het, hogy maga a' természet százat re: delt! Egy
oly határt, egy napot vagy minútát, mérnitek e'
é' ki önnön magatok, a' mellyen túl minden el-
kezdett munka meg lankadna, minden új gondol-
lat meg származásában lemmive lenne, 's maga
az e' féléknek fe: találására alkalmas tehetség,
egy valóságos elme gyötrő elzokozze válna? Azt
tudakozzátok, hogy miisoda jutamat adhattok
ennek a' rend kívül való emberek, miisoda em-
lékezet ofzlopot emelhessetek az ő ditsőffégének? Ti
csak egy ajándékot adhattok néki olyant, a' mely
az ő szolgálatához méltó lehet: ez, az az idő,
a' melly a' Francia ország bölcsőségának bá-
torságos fundamentomra való helyheztelésére meg
kivántant. Adja ok: é' i azt a' Századot, a' mely
véle égygyütt kezdődött el; hadd töltse tele azt
a' maga tselekedeteivel; hadd különböztesse meg
azt az el tőlektől és következőktől, a' kö-
zönféges bölcsőség, 's az előtte és utánna is es-
méretlen ditsőffég által; hadd emeljen ő maga
ma ának ezen Századból egy oly ofzlopot, hogy
a' maga nevét annak tetejére helyheztetvén, ahhoz
lemmi fel ne érhesse.,,

A' közönséges békefféért és az iftentifztelet helyre = állásáért való örvendezérek alkalmas ságával, a' Párisban lévő Reformatum Confistorium is meg jelent az Első Konzúlnál, a' kit ezen Ekklesia papja *Marron* polgár, ilyen szavakkal köszöntött: — „

„Első Konzúl! Az az iftentifztelet, a' melly Frantzia országnak a' *Sullikat* és *Tursnnéket* adta, méltó, hogy bé ajánlja hozzád a' maga homágiumát. A' Párisi Ref. Confistorium általam akarta előtted ki nyilatkoztatni a' közönséges vigasságból és hozzád viseltető háládatosságból való részesülését. Te vizfza adtd a' békefféget mind a' Státusnak mind az Ekklesiának: annak a' hérós, ennek pedig a' böltséffég szerezte azt vizfza. Elj munkáidnak gyümöltseivel, Európának tsudálkozásával, polgártársaidnak áldásokkal, és azon belső helybehagyással, a' melly rád nézve magát a' közönséges örvendező kiáltásokhoz tsatolja, &c. —

Az Első Konzúl szavai között, mellyeket ezen Confistorium tagjaihoz intézett, ezeket jegyezték meg: Az Országglózzék előtt tudva vagyon, hogy az az erköltsi tudomány, melly az ő templomjokban prédikáltatik, tiszta, és valamint a' jórendnek, úgy a' jó erköltsöknek is pártfogója.

Köln várossában Május 16:dikán hirdették ki az Iftentifzteletet illető új rendelkezéseket, a' melly után mindenek a' Kathedrale templomba gyülekezvén, *Te Deum Laudamus!* és Isten tartsd meg a' Republikát 's Konzulokat, énekeltek, — Ennek alkalmasosságával tétetett hirdetés arról is, hogy a' következő vasárnapon egész solennitással fogna ott Protestans templom is nyitódni.

Az ólta, hogy Bonaparte az Olasz Republikának Elölülőjévé váloasztatott, a' Párisi Konzuláris újság is ki hirdet minden rendelkezéseket, a' mellyek az Olasz Republikát illetik, és a' mel-

lyek így kezdődnek: — „Bonaparte, a' Frantzia Respublika Első Konzúlja, és az Olasz Respublika Elölülője, &c.

A' duellálás *Reynier és Destaing* Generálisok között, melyben az utólsó meg ölettetett, abból vette az eredetit, hogy Reynier azon Historiában mellyben az Egyiptomi expeditzióknak kimene- telét igen rútt sárba öltöztette, egyebek között er- ről a' *Destaing*ról is rozstúl emlékezett.

A' *Moniteur*ben ilyen katona parantsolat hir- dettetett ki a' mely Máj. 12-dikén olvastatott fel a' katona parádán: — „*Gobein* nevü Granatéros, a' szeretet miatt önnön maga gyilkosává lett. Ez az ember kü'ömben derék legény volt. Egy nó- napnak lefolyta alatt már két ilyen halál esett a' Konzuli Gárda-seregénél. Az Első Konzúl te- hát tudtára akarta a' katonafágnak adadni: hogy egy katonának, uralkodni és győzedelmetkedni tud- ni kell a' maga fájdalomain és a' mélankeoliat oko- zó indulatokon, néki éppen olyan bátorsággal el szenvedni tudni kell az elme kínnyait, mint a' battériák kártársait. Magát, a' búbanat által el nyomattatni engedni, és a' meg menekedés kedviért magát meg ölni, éppen annyi, mint a' tsatázó mezőt győzedelmeskedés nélkül oda hagy- ni.“ — *Argumentum ad militem!*

Némely közönféges levelekben ilyen magá- gos tudósítások olvastatnak Párisból: — „*Auge- reau* és *Reynier* Generálisok parantsolatot kap- tak, hogy Párisból távozzanak el. Az utólsóról mindenek hitelesen gondolják, hogy a' *Destaing*el való duellálásért kapta ezen kedvetlen rendelést. — A' 19-dik Dragonyos Regementnek 6 órák alatt kellett oda hagyni Párist, azért, hogy az egy idő ólta folyó dólgokkal való meg nem elége- dését, igen nyilvánóságosan ki találta jelenteni. Az e' féle béketelenkedőkre nézve, mondják, hogy azon zászlószentelés, a' melly Husvét után kö- vetkezett vasárnapra vólt határoztatva, el ha-

lasztatott. Egy Generálifé emlegetnek, hogy ezen gondolatlan szavai által ingerelte volna fel maga ellen a' Konzul haragját: az ő zászlójok nem volt a' Marengói ütközésekben fel szentelve.

Azon laistromokban, mellyekben ez a' kérdés: *Konzul legyen-e Bonaparte egész életében?* a' Frantzia nemzet eleibe terjesztetett, itt ott, noha nem nagy számmal, olyan vótumok is olvastatnak, hogy ne legyen egész életében Konzul.

A' Tribunátusban, csak az egy Carnot Ex-Direktor nem egyezett meg a' többekkel abban, hogy Bonaparte egész életére Konzulnak hagyatassék; még pedig, a' mint hallatik, ilyen ki fejezése írta vólt bé a' nevét: *En itt a magam jókívátszóimnak irók alá.* Hanem a' barátjai, mint ez is csak hallatik, el szaggatták ezen első laistromot, 's a' melly laistromot az Országgyűléshez a' Bonaparte egész életében leendő Konzul-ságáráról bé küldöttek, abból egészfizeo ki van hagyva a' Carnot neve.

Kölnben egy polgár ilyen szavakkal írta fel a' nevét az Első Konzul-ságról izolló laistromba: *Bonaparte cui unus non sufficit orbis, quem terra non capit, quem tempus non dimittitur, aeternum Consul esto.* Ellenben vannak, a' kik: az általa fel állítottott katonai iskolákban tanuló ifjakat, tudós Mammelukoknak nevezik. Itt is bételik az, hogy a' nagy embernek is találkoznak oltsárlói. — A' sem tesszik némely Generalisoknak, hogy Gen Menout oly nagy betsülettel fogadta Bonaparte.

Gen. Moreau fe'ől, kirül már rég ólta nem tudnak a' közönléges levelek egyebet írni, hanem csak, hogy Filozofusi szép tsendes életei él egy falusi jofházában, azt írtak nem rég, hogy nem soká el fogna utazni Berlinbe: hanem, most ismét azt írjak, hogy ez csak bizontalan hír.

Nagy Britannia.

A' Londoni Údv. Újság hoszfáson ír azokról az örvendetes pompakról, a' mellyek ott a' békeállékor estek. Leg alább egy fel millióra telzik azoknak az embereknek számát, a' kik az utzákat el lépven örvendező kiáltozás által hirdették a' békeálléget. Nem csak az ablakok, hanem a' házfedelek is nézőkkel voltak tele. Most a' trombitások majd az emberek kiáltozásaikkal nyomták el egymást vetélkedve. Nem kevés zereztenségek is estek. Sokak öszfize tapodtatnak. Az úgy nevezett új templomban, egy kőveder, a' melly valami 2 mázsát nyomhatott, az egyik karnak párkányáról le esvén, az alatt álló sokaság között két fiatal embert agyon ütött, és másokban is tetemes kárt tett. Az e' féle egy a' más szerentsetlen történeteket ki vévén, egyéb e'ánt mindenek igen vigan voltak. Aprilisnek 20-dike volt ezen régen ohajtott innep nap.

Az estveli világosítások alkalmatosságával sokaknak igen tettett. *Garat* nevű házigazdanak ablakában ez a' találmány: Egy kép *Mathusalemot* ábrázolván, izemeit egy gyermekre függesztette, a' ki olaj ágat tartott kezeiben. A' kép mellett ezek a' szavak olvastattak: *Vajha ez a' békeállé Mathusalemi időt érhetne!* — Két könyvkalmaroknak az ablakait bé hajgálta a' nép azért, hogy nem világosították meg.

Londonból Május 4-dikén, így írtak:

Az Anglusoknak a' békeálléért való elinteni nagy örömök lankadni kezdett egy keveset. Mi, így álltanak némelyek, a' békeállékötésben a' ki adók, a' Frantziák pedig a' bé vévők voltak: még is az Első Konzul diltértetik, mint a' békeségnek tulajdon képpen való adója. Ezen háboruban mindenek rend kívül valók voltak: a' kö-

vetkezésinek is olyannak kellett lenni. Ez előtt úgy volt szokásban, hogy az új Kötések alkalmazásával a régi Kötésekről is emlékeztetett, és ujontán meg erőstítettek. Ebben a mi mostani Kötésünkben pedig leg kisebb emlékeztetést sem tétetett régi Kötéseinkről. Az Anglia és Fr. Ország, Anglia és Hollandia, Anglia és Spanyol ország között való régi kötések, mind halgatással mellőzettek el. Még kell vallani, hogy az ilyen alkudozás módja, új módja.

A' károk' kipótoltatásának módja, még fátyol alá takartatva vagyon. Helvétziának és Piemontnak állapítja meg bizonytalan. Mikor mind ezek a' titkok annyira meg érnek, hogy a' publikum eleibe ki tetethetők, olyan d'gokat is hozhatnak magokkal, a' mellyek a' békefélék kötésben előre el nem láttathattak, vagy pedig némelyek által el nem láttattattak, mások által pedig még igen is el láttattattak, 's több e' felék.

Magyar Ország.

Posonyból Majusnak 21ik napján.

Ma volt a' negyedik Sessio; mellyben fel olvastattott a' Duna és Tisza-mellyéki két Circularis G. üléseknek egyenlő akarattyaából, az Ő Felsőge' Kegvelmes Királyunk Propositiójira adandó feleletül papirosra tett projectum. Ez kevés, és nem annyira a' dologba, mint a' szokba tett változtatással, nem csak a' Nemesek Tábláján, hanem a' Fő Rendekén is, meg állapítattott, 's mind a' két Tabláról olyan Követtség rendeltetett, a' melly még ma öfzve ülve, egyező akarattal ezen Feleletet Rendbe szedje, 's a' szokott mód szerint Representatio formába üsse, hogy e' szerint hólnap reggeli kilenz órakor a' Fő Rendek palotájába egyesült ülés, vagy Mixta Sessio tartatvan, ez, az Ország Rendel előtt felolvastathasson,

azután pedig Ö Királyi Felségének bé adattathasson. A' mi fogalattya' illeti ezen Felétnek, ez ebből áll: — Kérő méltóztat: Ö Királyi Felsége a' maga Kegyelemes Proposíciójába kívánni: elsőben, azt: hogy a' Magyar Katonafég személyes állapotja tellyességének fenntartására az Ország valami alkalmasabb módot találjon; másodszor pedig, hogy ezen számos katonaságnak a' szükséges dolgok árának nagyobbodásához képest lehető illendő eltartására is ugyan, de más részről és kiváltképpen a' Státus meg szaporított 's nevedett szükségének kipótolására Ö Felségének nagyobb jövedelemre lévén az eddig valónál szüksége, ezt azt Ország két millióval szaporítsa meg, olly formán, hogy a' mennyibe ez az Adónak meg szaporításából ki nem telne, a' Só árának nagyobbításával pótoltaffon ki. — A' mi az *első*t illeti, a' katonaság számatelyletliségének fenn tartása módjáról még az '797 Ország Gyűlésében kezdtek az Ország Rendjei gondolkodni, meg esmervén az eddig való módnak alkalmatlan voltát: de ugyan akkor ezen dolog Országos Deputatióra bízott, melyre nézve az Ö Fellege meg egyezésével kívánnak az Ország Rendjei elsőben ezen Országos Deputatiónak munkáját referáltatni, valamint szinte azon munkát is, melly a' Lelkeknek Conscriptiójáról szól, 's az elsőbbel öfzve kötetésbe vagyon, hogy így ezekből, (meg tudván a' Katonaság mostani valófágos személyes állapotját is) ezen szükséges dolognak annál jobb módot találhassanak. — Meg vagyóak a' másodokra nézve is a' felől győződve az Ország Rendjei, hogy a' múlt boszras de kivált terhes háború által Ö Felségének Kátszása olly nagyon ki merítettett, hogy az Orzágnak hathatós segítségé nélkül szűkölködik, 's kélszek is ennek fel legellé ére. Hanem, minthogy mind ezen Ország Gyűlésére hívogató Levelében, mind pedig

azon beszédében, mellyel a' Státusokat a' maga propositióinak által adáskor meg vizsgáltni méltóztatott Ő Felsége, fő izéljául tette ezen Ország Gyűlésének a' szegény Adó fizető nép felsegéllését, 's erre az Ország Rendeit is hathatósan sürgette, azon esedeznek Ő Felségének, hogy méltóztasson a' szegény adó fizető népnek út nyitni arra, hogy a' maga nevekadó adóját könnyebben le fizethesse, 's egyfersmind azon akadályokat, mellyek benn az Országban ezen útnak való indulást terhesebbitennék, téire mozdítani. E' vegre, 1) szor. Méltóztasson kegyelmesen meg engedni, hogy az Ország Rendei a' Katonai Regulamentumnak jobbításáról tanáskozhassanak, hogy ez által a' népet nyomó lok vezteségekről vagy deperditákról alkalmas rendelés tétethessen, 's ennek könnyebbitésére az ezen tárgyon dolgozott Országos Deputatiónak munkája felolvasztasson. — 2) szor. Méltóztasson Ő Felsége az Ország Terméseinek 's productumainak mind a' Tengerek 's Venetzia, mind pedig más szomszéd idegen Tartományok felé való kivitelét 's hajtását meg engedni, egyfzóval Országunkba szabad Kereskedést fel állítani; az Ő Felsége több Örökös Tartományaira nézve pedig, még ezen Ország Gyűlése folyamattya alatt egy olyan Commissiót rendelni, a' melly egy Országunkbéli Követtséggel öfzve ülven, ki dolgozhassa azt, miképen kereskedhessen Magyar Ország Auszriával 's Ő Felségének több Örökös Tartományaival, úgy, hogy azoknak is hasznára legyen? Melly is annyival szűkfézsebb, a' mennyivel bizonyosabb az, hogy a' Magyar Orzággal való Kereskedésből elő álló haszon, azon kátt, mellytől Ő Felségének örökös Tartományait tartanak, azokra nézve is sokkal felü haladja. 3) szor. Hogy az a' nagy hátra maradás, melly a' nagyobb pénzeknek 's Bankó Csatláknak feváltására készített két, négy és nyóltz garasosok folyamattyaiból 's

hirtelen való el tüntetéséből az Országra szakadt-
elkerülthessen, méltóztasson Ő Felsője azon Ren-
deléseket tenni, hogy mind ezek, mind pedig a'
régii Bankos-Czédulák az Adó fizetésben, és min-
den közönséges és Királyi Cassákba bé vétetess-
senek. — Végre, hogy az Ő Felsője kegyelmes
akarataja szerént ezen Ország Gyűlése mennél
előbb elvégeződhesse, méltóztasson Ő Felsője az
Országos Deputációknak minden munkáit az Or-
szág Rendeinek a' végre eleibe adatni, hogy mind
ezekből, mind pedig az Orzágnak mostani Ké-
rései 's gravamenai közül azokat, a' melyek
késedelmet nem szenvedhetnek, ki vaogassák, a'
többieket pedig hosszabb időkre hagyják.

Maga Ő Felsője a' Királyné is jelen volt eb-
ben az ülésben mind a' két Tablálnál, és mindenütt
Ejjen! kiáltásokkal fogadtatott.

Német - Gurabból Május 21. dikén.

Ezen hónapnak tizenegyöltzadikájára éjjel,
oly nagy der esett le Pósony vármegyében,
hogy bé illett volna az őznek akar melly értza-
kájába. A' szterhák fejezettek, a' fűvek a' láb
alatt ropogtak, a' szőlők leveleiről fagyos harmat
tseppek függöttek, és a' válásban a' víz me' hár-
tyázott. Minden gyengébb természetű palánták
a' melyek bé nem takartattak, el fagytak. Ne-
vezetesen a' szőlő töveknek már fél rőnyi hoz-
záfágú, bövsé es gerezdekkel kérkedő kövér haj-
tásai, el bádjtat 's már száradó tejeiket szomor-
rúan a' föld felé függesztettek. Mi alúnk elinült
a' szüret úgy, hogy ama próféta emberrel mélt-
án lehet kiáltani: Serkenoyetek fel részegesek
és sírjatok, jajgassatok minden bor ivók a' multért,
mert el meiszetett a' ti szátóktól. Ha ez a' tö-
vöténvek ellenlege, a' melly Május 20-ik napjá-
ra való éjjel is valamentén meg jelent, Hucank-
nak más szőlős vidékeit is meg lepte, úgy a' bor

ivóknak nagyobb része kéntelen léfzen a' vízhez látni. Hat, hét forinton kelt eddig a' bornak akója, 7. 8. 9. 10. kr. mérték ittájét, holott tavaly a' mi vármegyéakben ámbár éreilen de még is bőv termés vólt, hát ha ez időnnem szüretelünk! — Ne adják ezt az egk máshonnan hallanánk. Másféle gyümöltünk, sülva, körivély, alma, 's a' többi, ha veszély nem éri, bőven léfzen, a' mellynek hogy az el múlt dér ártott vólna, nem tapasztalták ekkorig. Már jó erejében vagyon, 's levelekkel is sűrűen borittatik. — Az ártalmas férgeket kétség kívül meg vette a' hideg.

(Felső Swéviából és Bavariából is keserves tudólitások érkeztek a' felől, hogy Máj. 15-dikén a' hó esni kezdvén, 30 oraíg szünet nélkül hullott, és mindeneket vastagon el borított. Tizenhetedikre virradólog pedig a' hideg is nevedni kezdett.)

Miskóltzról Május 16-ikán. Igéretem szerént a' kövekezendő dolgokról kívánom a' Magyar Kurir Iróit tudósítani. — Hogy a' tehén himlő óltását, várasunk érdemes orvosai, úgymint: Doctor Ambrózy és Mólnár György Seborvos urak ez előtt mint egy három fertály elztendővel itten el kezdvén, olly tökéletességre vitték, magok szorgalmatosfágok, 's mindennapi tapasztalásaik által ezen áldott találmánynak foganatos vóltát, hogy nemcsak várasunk lakosi, hanem a' falusiak is rakással hordják kised 's idősebb magzattyaikat hozájok, meg lévén annak hafznos és igaz vóltáról már gyözettette, kik közül a' nem fizethetőnek ingyen tézik azon jó Urak ezen köz jót tárgyazó, és elég költéggel tanúlt hafznos foglalatosfágokat.

Ezt meg halván Tek. N. Szabolts Vármegye Elöljárói, a' múlt héten, magok Megyebéli Chirurufokat ide küldötték, olly véggel, hogy ezen himlő óltásnak módját az említett Orvo-

foktól tanulná meg, és meg tanulván egyiket akar melyiket hívna el magával jutalom ígérete mellett, ki azon jó módot ő előttök produkálván, a' már arra várakozó fok Uraság gyermekeikbe leendő alkalmaztatás által, nagyobb bizodalom öntödne a' nézőkbe azon köz jónak hasznos volta eránt.

Azonnal nemcsak ajánlották a' requiraltattak magok közzül egyiket oda rendelni, hanem azon is szorgalmatoskodtak, miképen kellene 's lehetne innen egy olly gyermeket oda vinni, a' kinek testében a' bé öltött tehén himlő jól meg fogant — Meg kéretvén ez eránt ugyan Várofunk lakosa Nemes *Ketskemény Ferentz* Úr, kinek 12. elztendő szép leánykája testében *Mólnár György* Ur által öltatott himlő a' sokak közt igen szépen mutatta magát, köz jót szerető indúlatból, azonnal szivessen reá ajánlotta kedves leányát, kinek is édes anyja előtt jelentvén a' dolgot, mint bátor anyának ollyan gyermeke, egész készféggel engedelmeskedett atya parancsolattyának, ezt adván ez a' bátor leányka, fülem hallattára hazzá, hogy ő tsak hasznot tehetne a' tenger mellé is kész volna el menni, de már ő hallotta az alábbvaló gyermekektől is, hogy a' szüléiktől, 's másoktól hallott himlő öltását, magokra nézve is, örömmel, 's egész bátorsággal várják, következés szerént másutt is ollyanok lévén a' gyermekek, nem lessz néki szükség megszize vitettetni.

* * *

Nagy-Váradí Királyi Fő Deák Iskolak' Professzorának, *Tertina Mihály* Urnak, azon nevezetes elmés alagyás Versezetét, melly illy tzim alatt világoságra jött: *Xenium Poeticum, quod Serenissimo Augustissimí Germano, CAROLO, hæreditario Regio Hungariæ Principi, Aufiriæ Archi-*

*duci, Strenuo, Justo, Vigili, Magnanimo Archi-
stratego, Anno reparaæ Salutis MDCCCII. auspici-
catius oriente submissæ Venerationis, Reverentia-
que Ergo sucrum esse voluit Michael Tertina,
Civis Hungarus Eperiesiensis, Regii Magno Va-
radinensis Archigymnasii Prodirector, Humaniorum
Litterarum Professor Publicus Ordinarius, et Seni-
or. Debrecini per Michaelem Szigethy, typogr.
4-to, Felséges Királyi Fő Hertzeg Károly, olly
nagyra betsülte, hogy azt rem tsak egy érde-
mes Béni Tudós Ur által Deákbold névre re for-
ditatta: hanem azon nékie meg tett tiszteletért tu-
lajdon kézzel írott Levele által is a' nevezett Szer-
zőnek múlt Aprilis hónap elein igen tiszteletes
kifejezésekkel meg közönte.*

Jelentés.

Mínthogy az Orvosnak meg betsülhetetlen
frent kötelessége az is, hogy ő a' ragadó, 's leg
veszedelmesebb nyavalyákban, szenvedő Feleba-
rátjának a' mennyiben lehet, tulajdon életének ve-
szedelmével is segédelmet nyújtson; a' minek már
sok ezer Orvosok lettek is áldozati: én is tsak ha-
mar ezen folyó esztendő eleivel egy halálos, és
ragadó nyavalyában kínlódotthoz mint Orvos hí-
vattatván, tsak kevés ideig vele lett maradásom
alatt is, úgy által járta ragadó nyavalyájának ere-
je minden tagjaimat, hogy egy óra múlva lábaim-
ról levervén ágyam fenekére szegezett, 's olly
veszedelmesen sínlódtam, hogy életem nem kevés
kétségbe forgott; és midőn már beteg ágyamat
elhagyhattam is, olly erőtlenség követte terhes
nyavalyámat, hogy valami fontos munkához kez-
denem lehetetlenség lett volna. — És e' vólt az
ezen esztendő eleire megígért Orvosi és Gaz-
dasági tudósítások mind ez ideig való
meg nem indúhatásoknak fő oka. Mivel pedig
már meglehetősen helyre állottam, és napról nap-

ra jobban jő elveszett erőm vizsgálja: bizonyosan az Orvosi és Gazdasági tudósítások nem sokára meztagnak indulni.)

Méltóztallanak azért tellyes reménységben lenni érdemes E ő fizetőim, kik azon köz hasznót tárgyozó Munkára a' 10 Rh. forintot egész esztendőre letették, vagy csak Neveiket béiratták is, vagy talám a' kik még az elő fizetést letenni kívánnák, hogy 1802-ben is még annyi árkusok fognak az említett Tudósításokból kijönni, mint ha ugyan Januáriusban mingyárt megindulhattak volna. — Irtam Bétben Május 24 dikén 1802-ben.

Sándorffi József,
Orvos Doctor.

Orvos Doctor, és hites Szem Orvos *Koridry György* Ur, külfő Orzági sok Tudós Társaságoknak valóágos, és levelező Tagja, akármí félszem nyavalyáiban szenvedő szegényeknek, minden jutalom nélkül, hív szolgálatajt ajánlja az esztendőnek minden részeiben, főképpen pedig Májustól fogva, Augustus utolsó napjáig. Lakik a' nevezett Doctor Pesten, a' régi Posta útzában a' Városi Theatrommal által ellenben az úgy nevezett Straffenburgi Házban a' második szám alatt, és mindég othon lehet találni dél előtt 7 órától fogva 9-ig, dél után pedig harmadfél órától fogva négyig.

Gulyos Katalin többféle nemü leg jobb *Forte Pianókkal* innen Pásonba ment, és azokat a' belső városban, a' Klarissák utzájában a' Nester Szálával által ellenben, az úgy nevezett Hauerisches házban Nro. 147, igen illendő árran adja. Egyszermind lehet nálla más némüeket is alkud-

ni, a' ki illendő árron és nagy egyenességgel fog ezekkel is szolgálni.

Másodszori Híradás.

A' mostani időkhöz képest, a' midőn a' közönfészes igyekezet, a' mesterségeknek és tudományoknak nagyobb tökéletességére tzeloz, a' Birkák, 's a' gyapju nemesítése, melly minden Gazdának, különösen pedig a' Magyar Hazában lévő Birkásoknak nagy hasznára válik, küönös figyelmességet 's vigvázást érdemel. Noha pedig több jószágoknak Birukosai, sok elztendők el forgása alatt törekedtek ezen hasznos tzel elérésére; mindazáltal igyekezeteket a' tagadhatatlan hasznot hajtó selyem gyapjújú kosoknak ritkasága, 's drágasága hátráltatta. Hogy tehát ezen akadályok elháríttassanak, arra leg jobb eszköz az, ha a' selyem gyapjú kosoknak száma szaporittatik. — Ezen tekintetre nézve hírül adatik, hogy nagy Méltóságú Elzterházy, Szarukő (Hornstein) nevű ezen T. N. Sopron Vármegyében fekvő Uradalmában, melly Sopron Városán felyül a' Bétsi úttól két orányira fekszik, nem különben T. Tolna Vármegyében lévő Ozorai Uradalmában, ezen folyó elztendőben Szent Jakab Havának 1-ső napjától fogva, Mindszent Havának végéig 2500 darab leg jobb fajjú selyem gyapjúju kosok, minden darab 15 Rh. forinton el fognak adattatni, 's kinek kinek szabad lesz az említett számból tettzése szerént annyit ki választani, a' mennyire szüksége lesz. A' kik az említett kosokból venni izándékoznak, magokat, vagy Bétsben a' Hertzegi Ház Tifzstartójánál, vagy Kismártonban az alább irt Gazdaság igazgatójánál, akár pedig Ő Hertzegsége Uradalombeli Tifzstartoinál jelenthetik. Költ Kismártonban Május 12-dikén 1802-ben.

Nagy Méltóságú Hertzeg
Elzterházy Uradalmainak Gazdaság igazgatója által.